

Vrijzinnige Gemeente Zierikzee - zondag 28 mei 2023
thema: Pinksteren - Gelezen: leerdicht voor Pinksteren
toespraak Franck Ploum

1.

Ons Pinksterfeest vindt haar oorsprong in het bevrijdende verhaal van Exodus. Het wordt voor het eerste genoemd aan het einde van het boek Exodus: "Het feestmaal-van-zeven-weken zul je voor jou klaarmaken bij de eerstelingen van de tarweoogst; het feest van de inzameling bij de wending van het jaar" (Exodus 34,22). Een oogstfeest. In de joodse telling valt dit op de vijftigste dag na Pesach, het feest van de ongedesemde broden. Vijftig, in het Grieks Pentecoste, dat werd Pinksteren.

In de synagoge wordt gelezen uit het boek Ruth, dat verhaal dat zich afspeelt in den vreemde en rond de tarweoogst. Oogst in den vreemde. Ooit werd er in de woestijn iets geoogst: in de woestijn van de berg Sinaï, ontvangt het volk de Thora, de tien richtinggevende woorden. Een oogst niet één seizoen, of houdbaar voor een week, maar levenslang houdbaar: de bevrijdende richtinggevende woorden van de Thora zijn een levensweg: opdracht en zegen. Het Wekenfeest wordt ook wel het feest van de gave van de Thora genoemd. Gevierd wordt dat op die berg in de woestijn woorden zijn gegeven die zeggen: het hoeft zo niet te gaan, oorlog hoeft niet te zijn, Gino had niet hoeven sterven, er hoeven geen 100 miljoen mensen op de vlucht te zijn. Richtinggevende woorden voor deze wereld anders.

Pinksteren. De eens gegeven woorden van toen, die oogst die een leven lang houdbaar blijft, waarvan je een leven lang kunt eten en drinken, die woorden zijn niet van toen en daar, de geest van dat eens gegeven woord is springlevend. Het wil ook ons inspireren, aanmoedigen, bevrijden en op weg zetten naar een wereld waarin het goed is om te leven. Nieuw begin, als eens in den beginne, nieuwe mens.

2.

Geestkrachtige woorden, geschonken in de woestijn. Wie wegtrekt uit het oude, moet door de woestijn om het nieuwe te bereiken. De woestijn van twijfel en angst, van heimwee naar het oude en onzekerheid over de toekomst. Hoelang duurt die tocht door dor en droog land? Of wanneer zijn we klaar om 'deze wereld anders' te realiseren, dat beloofde land te bereiken? Jonathan Sacks, voormalig opperrabbin van Groot-Brittannië, schrijft in zijn commentaar op het boek Numeri: 'De reis door de woestijn naar beloofd land, is een spirituele, een morele en psychologische reis, en die reis duurt zo lang als de tijd die de mens nodig heeft om te veranderen.' Spiritueel, moreel en psychologisch, oftewel heel de mens, heel je mens-zijn, alles wat je tot mens maakt, alles in jou moet tot verandering komen om die verandering buiten jouzelf te bewerkstelligen. Een wereld zonder vermoorde kinderen, zonder 100 miljoen vluchtelingen, en zonder oorlog is pas mogelijk wanneer de mens, wanneer wijzelf, innerlijk tot verandering komen.

Geestkracht in en boven mensen uit. Dus niet alleen iets dat van buiten op ons afkomt. Nee, in beginsel is ons levensadem, geestkracht ingeblazen. We worden dan ook niet alleen uitgenodigd om naar buiten toe in beweging te komen om de wereld te veranderen, maar ook van binnenuit in beweging te komen. Wat is dat, van binnenuit in beweging komen? Dat is intrinsieke motivatie, dat is innerlijke motivatie tot verandering. Zoals de verstokte roker die niet stopt als een pakje sigaretten €10 kost, maar wel op het moment dat hij of zij innerlijk de stap zet en zegt: nu is het genoeg! Intrinsieke keuze in de richting van goed en waar, recht en rechtvaardig, richting dat wat op deze wereld tot vrede strekt. Die intrinsieke keuze gaat vooraf aan deze wereld nieuw, deze wereld anders.

Is dat dan altijd met als gevolg de beweging naar buiten? Worden we daarmee onmiddellijk op pad gestuurd, in de actiemodus? Dat hoeft niet. Het kan ook zijn dat die innerlijk verandering iets anders vraagt: juist pas op de plaats. Stoppen met al die dingen die je doet omdat ze moeten, omdat je denkt dat ze van je gevraagd worden, omdat je denkt dat anderen dat van je verwachten. Stoppen met zoveel dat niet verbonden is met die in jou ingeblazen geestkracht en levensadem. Zoveel dat

die geestkracht in je wegduwt, onschadelijk maakt, doodt en waar je dus maar energie in blijft steken en nog meer energie en waar niets voor terugkomt, dat je uitput, tot je niet meer kunt en uitgeblust langs de kant ligt.

Omvormende geestkracht is geen oproep om nog meer hooi op je vork te nemen, nog harder te rennen, nog beter je best te doen of nog actiever te worden. Nee het is open staan voor wat werkelijk verbonden is met je intrinsieke motivatie, met die ruach van het begin, die zachte kracht die in beweging zet en je dus losmaakt van wat je vervreemdt van jezelf en van dat levengevende woord gegeven in de woestijn. Wie open staat om te ontvangen en wie open staat om te voelen wat er diep van binnen leeft, die vindt de weg uit de woestijn, die komt tot werkelijke verandering.

3.

Geestkracht gaat over beweging, over in beweging komen, intrinsiek of juist naar buiten toe. Maar geestkracht gaat niet alleen over mijzelf, het gaat over ieder mens. Pinksteren is geen kerkelijk of christelijk feestje, maar gaat over grenzen heen. Het gaat over verbinding.

Volgens het boek Handelingen daalde de Geest op de volgelingen van Jezus neer. Lukas, de schrijver van het evangelie en het boek Handelingen, schildert de neerdaling van de Geest als een wonderbaarlijke gebeurtenis. Het wonder mist zijn uitwerking op de buitenwereld, en dan met name op de in Jeruzalem aanwezige buitenlanders, natuurlijk niet: De verwarde en verdeelde massa gaat met de neuzen dezelfde kant op staan. Dat wil niet zeggen dat het eenheidsworst wordt. De verschillen blijven, in taal en cultuur, maar iedereen begrijpt wat haar of hem te doen staat. Dat is nu juist wat dat levend woord uit de woestijn wil leren: heb lief, doe recht, wees naaste, universele humaniteit.

Wanneer iedereen 'in eigen taal' lees ook 'op eigen wijze' door Gods Geest geraakt, aangeraakt, geïnspireerd kan worden – aldus het boek Handelingen - betekent dit ook dat je over je geloof en je inspiratie kunt spreken in je eigen taal. Hoe verschillend wij ook denken en voelen en spreken, allemaal worden wij aangesproken, aangespoord en gesterkt met geestkracht, om te bevrijden, om te genezen, te verzoenen, om naaste, vriend en stem te zijn. Om met behoud van de verschillen te verbinden. De kracht van de Geest is een verbindende kracht, die mensen wereldwijd op elkaar wil betrekken en bij elkaar wil brengen.

De geestkracht die wij in ons dragen en die tegelijk van buitenaf op ons toekomt lokt ons als het ware uit onze eigen kelders van vooroordelen en meningen en breekt ons open naar de ander toe. Wie de deuren gesloten houdt, sluit niet alleen zichzelf af, maar is vooral bezig anderen buiten te sluiten, in hokjes te plaatsen en daarmee kansen te ontnemen om volwaardig te participeren aan het leven en aan de samenleving. Geestkracht rammelt aan onze verdedigingsmechanismen, bonkt op de muren van onze vooroordelen, klopt op de deuren die we wellicht liever dicht willen houden. In die zin worden we toch ook aan het werk gezet. Het kost immers moeite om niet alleen zelf, maar ook met elkaar uit de woestijn weg te trekken en een leefbare samenleving op te bouwen. Het lijkt vaak eenvoudiger om iemand buiten te sluiten, dan je hart te openen voor de ander. En toch, zo zegt dat gegeven en levend woord, is dat de enige weg naar een menswaardige en vreedzame samenleving. Alleen vanuit verbinding is er kans op een bewoonbare aarde voor alles en iedereen.

Kom dan, geestkracht tot bevrijding, in en boven mensen uit.
Dooradem vuur mij aan, dat ik leef.

Zeg Amen, dat het zo moge zijn.